

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik

Dato: 9. oktober 2014
Enhed: Sundhedsjura og læ-
gemiddelpolitik
Sagsbeh.: DEPFRE
Sags nr.: 1404809
Dok nr.: 1521618

Folketingets Udvalg for Udlændinge- og Integrationspolitik har den 22. august 2014 stillet følgende spørgsmål nr. 749 (Alm. del) til ministeren for sundhed og forebyggelse, som hermed besvares foreløbigt. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Johanne Schmidt-Nielsen (EL).

Spørgsmål nr. 749:

"Er det ministerens og Sundhedsstyrelsens vurdering, at Sundhedsstyrelsens vejledning om, at børn "kun undtagelsesvis og i uproblematisk tilfælde bør anvendes som tolke" følges, når hver femte praktiserende læge ifølge en rapport fra Institut for Menneskerettigheder benytter børn under 15 år som oversættere, når borgere med tolkebehov konsulterer lægen? Der henvises til artiklen "Krav om forbud mod børnetolke i sundhedsvæsenet", der blev bragt i Politiken den 22. august 2014."

Svar:

Til brug for besvarelsen har jeg indhentet bidrag fra Sundhedsstyrelsen, der oplyser følgende:

"Der kan være problemer med at bruge ikke-professionel tolk i forbindelse med behandling af patienter. Dels er der risiko for, at tolkningen ikke er tilstrækkelig god, dels kan der være etiske problemer forbundet med at bruge f.eks. familie og venner.

Det fremgår blandt andet af Sundhedsstyrelsens udgivelse i 2012 af nationale anbefalinger for sundhedspersoners møde med pårørende til alvorligt syge, at en særlig problemstilling for pårørende med baggrund i etniske minoriteter opstår, når de – af eget ønske, efter patientens ønske eller på baggrund af henvendelser fra sundhedspersoner – benyttes som tolke i patientens møde med sundhedsvæsenet. Dette udgør en faglig og etisk problematisk situation, hvor pårørende får en rolle, der kræver en professionalisme, følelsesmæssig distance og tolkekompetencer, som de oftest ikke besidder. Det kan skabe en ændret relation og rollefordeling både mellem pårørende og patient og mellem pårørende og sundhedspersoner. Dette er ikke en ønskværdig situation, hverken for patienten, de pårørende eller sundhedspersoner. Situationen er særligt problematisk, når mindreårige benyttes som oversættere.

Utilsigtede faglige hændelser i tilknytning til benyttelse af tolk er desuden beskrevet i Sundhedsstyrelsens udgivelse fra 2007 om sprogproblemer mellem sundhedspersonalet og fremmedsprogede patienter.

I forhold sundhedspersonernes faglige ansvar fremgår det af autorisationslovens § 17, at en autoriseret sundhedsperson under udøvelsen af sin virksomhed er forpligtet til at vise omhu og samvittighedsfuldhed.

I medfør af sundhedsloven § 15, stk. 1, må ingen behandling indledes eller fortsættes uden patientens informerede samtykke, med mindre andet følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov eller af §§ 17-19.

Et informeret samtykke er et samtykke, der er givet på grundlag af fyldestgørende information fra sundhedspersonen side, jf. § 15, stk. 3. Sundhedsstyrelsen har udarbejdet vejledning nr. 161 af 16. september 1998 om information og samtykke og om videregivelse af helbredsoplysninger m.v. Information er således en patientrettighed, og fyldestgørende information er en forudsætning for god kommunikation og et gyldigt informeret samtykke.

Informationen skal indeholde tilstrækkelig oplysning om sygdomstilstand, behandlingsmuligheder, risici og bivirkninger m.v., således at patienten med mening kan tage stilling til behandlingsspørgsmålet. Oplysningerne og omfanget heraf må hvile på den gældende, gode faglige norm på området. Hvis en behandling indledes eller fortsættes uden patientens informerede samtykke er der risiko for, at lægen ikke udviser den fornødne omhu og samvittighedsfuldhed i forbindelse med sit arbejde.

Det skal i den enkelte situation af lægen vurderes, om det er nødvendigt med en tolk for at kunne kommunikere med patienten. Patienten skal være klar over, hvilken behandling lægen vil tilbyde, og lægen skal som grundlag for sin vurdering kunne forstå, hvad patienten siger.

I Sundhedsstyrelsens vejledning om information og samtykke og om videregivelse af helbredsoplysninger mv. fremgår det af punkt 3.7 om øvrige forhold til informationen:

"Hvis der er tale om en fremmedsproget patient, bør man nøje overveje behovet for tolkebistand. Det må i hvert enkelt tilfælde vurderes, om det er forsvarligt at anvende familiemedlemmer som tolk. Børn bør kun undtagelsesvist anvendes som tolke og kun i uproblematisk og lette tilfælde. Mindre børn bør aldrig anvendes som tolke. Hvis patientens pårørende kan benyttes i sådanne situationer, må det først undersøges, om patienten samtykker i, at de pårørende skal have adgang til oplysningerne".

Det fremgår af den omtalte undersøgelse, at sammenlagt 2 % af de adspurgte praktiserende læger svarede, at de ofte har haft konsultationer, hvor børn under 15 år som pårørende til patienten er blevet brugt til at tolke. 18 % af de adspurgte læger svarede, at de af og til har haft konsultationer, hvor børn under 15 år som pårørende til patienten er blevet brugt til at tolke. De resterende læger har svaret, at det forekommer sjældent eller aldrig.

Vurderingen af om lægen undtagelsesvist kan anvende børn som tolk afhænger af en samlet vurdering af den konkrete situation, herunder informationen og behandlingens karakter, om behandlingsbehovet er akut, den mindreårige alder, modenhed m.v. Det er derfor Sundhedsstyrelsens opfattelse, at det ikke alene ud fra undersøgelsen kan konkluderes, at der er tale om en betænkelig praksis blandt en mindre del af de praktiserende læger. Sundhedsstyrelsen skal med henvisning til vejledningen dog påpege, at det er vigtigt, at lægerne løbende skal være opmærksom på deres faglig ansvar og de komplekse problemstillinger, som det kan indebære at anvende mindreårige som tolk.

Sundhedsstyrelsen er derfor af den opfattelse, at sygehuse, klinikker m.v. bør sørge for, at der foreligger nærmere skriftlige instrukser for hvornår pårørende, herunder mindreårige kan og ikke kan anvendes som tolk i forbindelse med informationen og behandlingen af fremmedsprogede patienter.”

Jeg kan henholde mig til det af Sundhedsstyrelsen oplyste.

Jeg forudsætter således, at den enkelte sundhedsperson under udøvelsen af sin virksomhed udviser omhu og samvittighedsfuldhed, herunder følger Sundhedsstyrelsens vejledninger, f.eks. den nævnte vejledning om information, samtykke og om videregivelse af helbredsoplysninger m.v.

Endvidere lægger jeg til grund, at regionerne – som afholder udgifterne til tolkebistanden – sikrer rammerne for, at sundhedspersoner har adgang til tilstrækkelig og kvalificeret tolkebistand.

Som nævnt i mit svar på UUI alm. del spørgsmål 746 vil jeg imidlertid gerne se på, hvordan de gældende regler om brugen af børn som tolke kan strammes op, f.eks. ved ændring af den eksisterende tolkningsbekendtgørelse.

Endelig kan jeg supplerende oplyse, at en patient har mulighed for at klage til Patientombuddet over regionens afgørelse om tolkebistand efter sundhedsloven.

Med venlig hilsen

Nick Hækkerup / Frederik Rechenback Enelund